
Таким чином, аналіз практики реалізації спецкурсів на форму-вальному етапі експерименту уможливив:

1) зробити висновок щодо шляхів реалізації спецкурсів як важливого чинника успішної профілізації навчання;

2) рекомендувати органам освіти продовжити діяльність по створенню банку програм спецкурсів, методичних розроблень щодо їхнього успішного функціонування;

3) поширити взаємодію шкіл з іншими установами по створенню і реалізації спецкурсів;

4) посилити увагу місцевих органів влади стосовно профільної освіти, врахування регіональних умов і потреб при створенні програм спецкурсів, їхньої тематики.

Враховування результатів дослідження сприятиме успішнішій профілізації навчання у середньому загальноосвітньому закладі.

Відображення загальнонавчальних компетентностей учнів у змісті шкільної освіти

С. Е. Трубачева, канд. пед наук, докторант

Компетентнісний підхід в освіті передбачає, що учень не засвоює окремо взяті знання і вміння, а оволодіває комплексною процедурою особистісного здійснення продуктивної навчальної діяльності. Освітні компетенції є інтегральними характеристиками якості підготовки учнів, які пов'язані зі здатністю цільового свідомого застосування комплексу знань, умінь і способів діяльності щодо певного міждисциплінарного кола питань.

«В комплексності» освітніх компетенцій закладено певну можливість і доцільність подавання змісту освіти у системному вигляді, що уможливлює побудову чітких вимірників перевірки успішності їх засвоювання учнями.

Зміст освіти неповною мірою відповідає задачам реального розвитку особистості, формуванню її базових здібностей і компетентностей. Зміст навчання слабо пов'язано з тими видами діяльності, що заявлені як пізнавальна, інформаційно-комунікативна і рефлексивна, і не визначається щодо якої-небудь класифікаційної системи загальних навчальних умінь і навичок.

Проблема проектування змісту освіти набула нині особливої актуальності у зв'язку зі спробою реалізувати засобами Державного

стандарту загальної середньої освіти особистісну орієнтацію освіти, його діяльнісно-практичну і культурологічну складову, зберігши традиційну фундаментальність і універсальність. Одним з основних напрямів модернізації змісту шкільної освіти є введення у його структуру такого системоутворювального компонента, як універсальні метапредметні знання, орієнтовані на загальнонавчальні види діяльності учнів, на формування способів діяльності, операціональних структур. Зміст освіти повинен бути спрямований на набуття учнями досвіду різноманітної загальнонавчальної діяльності, відповідно до визначених основних структурних одиниць змісту, а саме: його інформаційно-діяльнісного компонента, комунікативного та рефлексивного. Освоєння цих типів досвіду дає змогу сформувати в учнів здатність здійснювати складні культуровідповідні види дій, які в сучасній педагогічній літературі називаються компетентностями.

Формування кожного з цих типів досвіду може бути представлене певними етапами: орієнтація – дослідження суб`єктом ситуації для визначення бажаного і можливого розвитку цієї ситуації; цілепокладання – визначення ідеальної цілі діяльності як образу бажаного майбутнього; цілереалізація – складання плану діяльності, його реалізація, контроль і корекція; оцінювання – самоаналіз та оцінка на основі порівняльного аналізу основних критеріїв якості виконання. Ці основні етапи мають бути представлені в змісті шкільної освіти на всіх рівнях його формування і покликані об'єднати їх у єдиний, цілісний зміст.

Вимоги щодо пріоритетності загальнонавчальних компетентностей у змісті шкільної освіти повинні мати своє місце у загальних освітніх цілях у Державному стандарті загальної середньої освіти, акцент має бути зроблений як на допредметному етапі формування змісту кожного ступеня освіти, так і пройти наскрізною лінією через усі навчальні предмети (освітні напрями).

Особистісно орієнтоване навчання передбачає, що виконання усіх назаних етапів має бути усвідомленим. Створювані освітні умови мають розвивати в учня уміння ставити перед собою певні освітні цілі, знаходити і обирати необхідні способи їх досягнення, приймати відповідальні рішення, послідовно їх реалізовувати, критично оцінювати результати і фіксувати їх в особистому досвіді в процесі виконання різноманітних видів навчальної діяльності.